

KUNSZENTMÁRTONI UJSÁG

TÁRSADALMI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
 egész évre 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.
 Megjelenik minden vasárnap. Hirdetéseket felvesz
 a kiadóhivatal.

A háború tartamára felelős szerkesztő:
KISS DÉNES.

SZERKESZTŐ É. O.: Kossuth Lajos-utca 1193. szám
 Dr. Kovács József ügyvédi irodájában.

KIADÓHIVATAL: Wolf Dezső könyvnyomdája

Béke hajnala.

Összeültek, már megalakult az első kezdetleges gyülekezete azoknak, kik némiképp sziveiken viselik az emberi társadalom szenvedéseit. Létrejött az első világbékét tárgyaló kongresszus.

Világbékét, mert mi kis emberek érezzük a fáradalmat és áldozatok örösi mióváltát, mit a nemzeteknek, a társadalomnak végig kell szenvednie azért, hogy tartós, maradandó gyümölcsöző élet fakadhasson a vérünkkel és könnyeinkkel áztatott drága anyaföldből. Munkánkat kell, hogy méltó jutalom koronázza. Mert mi a béke? Rokona a szabadságnak és pedig közeli; ugyszólván leszármazottja. Míg a szabadság egy rajongással teli vágyakozás a szép és nemes után; ami még mind kielakulatlanul csillan elő a jövő tükörében, addig a béke a lét igazi megteremtője, mely feldolgozza a szabadság szent felhevülésében összehalmozott szépet és jót, hogy alkalmassá tegye az utó nemzedékek minden kívánalmainak. Szabadság az ifjú, teli tüzzel, vággyal, tetterővel, elmulónak nem látszó alkotási képességgel. A béke szelid csendes megfontoltságával akaraterejének vas következetességével, munkájával s ennek árán biztosított, biztosított csendes nyugalomával üleli körül párthiveit, kik között a békés családi polgárisodás kellő talajra találván, virágozhat. Az élet főfűszere a csend, a békesség, mely után a legádázabb kebel is titkon cseng, elérni óhajtja azt, mielőtt földi pályáját befejtné, hogy megpihenhessen a nagy utra. Egy vagy más intézmény hasznos voltát tapasztalva, mely most a háborus korszak alatt nem töltötte be teljes kiszabott funkcióját, felkeltette sziveinkben a vágyakozást a már megszokott jóleső béke után. — Jellegzetes áldozatkész honfiui tetterőnkbe nem áll be még a csüggedés, Isten óvjon

ettől, a béke óhajának hangoztatása még nem elerőtlenedés ezt jól érzik ellenteleink, kik vas ökleitől vitéz hadainknak számos sebhelyét őrizgetni fognak még hosszú időnkig, megemlékezve, hogy mit jelent valamely népek szentségét, Hazáját, békéjét, szabadságát megtámadni.

Az összejövetel célja bár még nem éretett el, de kezdetnek, mégis kecsegtető, mert ez olaj, melyből táplálkozhatik lankadhatatlan erőnk biztatva önmagát, hisz már csak kis ideig! — üsd a fejét — nem apád.

Kecskeméti fotográfiák.

Jön a kocsis.

Kora hajnalban érkeztem a „hírös városba”. Még aludt a nagy magyar falu; csak itt-ott söpörte a ház elejét néhány tulbuzgó valaki; az ablak-függönyök mindenütt leeresztve; az utca csendes, csak egy-pár kereskedelmi Kéremszépen szaladgált sárga táskával ide-oda; egyébként csönd. Alszik az élet...

Ahogy a Rákóczi-uton a város szívéhez közeledek, egyszer valami vásár forma tumultus ragadja meg figyelmemet.

Kocsi, kocsi után... Nézem a véget-nemérő kocsiszalagot, nézem órák hosszát. S a kocsis, az egy lovas, a két lovas könnyű kis homoki futó, csak gurul, csak döcög, poroszkál a sárga keramiton. Mindegyiken hárman-négyen ülnek, mindegyiken valami kis motyó: buza, árpa, kukorica, zöldség, meg ki tudná azt felsorolni!

Hozzák be az „életet” a városba, öcsém uram, világosít fel Bagi Antal uram, ahogy szöbe elegyedtem vele.

— Hát oszt honnét hozzák?

Honnét? a Szikrából, Pákáról, meg arról a határról, ami Fülöp szállásig nyulik: ott van „élet” bőven.

És ez minden isten-áldott nap így megy. Jön, ezrével döcög a kocsi egy központ, Kecskemét szíve, a piac felé, jön szakadatlanul valahonnét s mind hoz valamit, ami elüzi az éhség sápadt-madarát, ami mosolyt és jóvendőt jelent; mind hoz egy darabka Életet az Élet országából: a nagy magyar pusztaságokról...

Kiszel Domokos.

A ligetben a Katona József szobra előtt állok. Nem szokásom a megilletődés, de most sok olyan furcsa, se hideg, se meleg érzés biszerékelte a hátamat, valami, nem

tudom én micsoda, úgy hadat izent az orrom cimpájának, mintha tüzes tüvel szurkálták volna a legesleg hegyét. A botomra kellett támaszkodnom, a szédülés vett rajtam erőt...

Ezer gondolat nyüzsgött-forrott agyamban, mint a csirke a tojás-héjban kikelés előtt... Ezer gondolatom volt minden pillanatban s végül nem tudtam, hogy miről gondolkodtam. Nem tudtam, semmiről sem tudtam, csak éreztem, hogy velem valami történt, hogy valami messze világba vagyok.

Ugy rémlett, mintha valaki meg akart volna ölni egy ártatlan asszonyt, aki tiszta, mint a lilium, és fehér, mint a fehér galamb; úgy rémlett, hogy egy magyart el akarnak ejteni, egy magyart, akivel összedül a világ! Ugy rémlett, valakit nagy szerencsétlenség ér, akit csak én menthetek meg, egyetlen szavammal csak én, más senki!... És nem jött hang a számra, hiába, nem. Izzadni kezdtem. Ugy éreztem, mintha Endre király, meg Bánk bán meg Tiborc, meg a magyarság örök tragikumának sápadt szelleme, mind körülöttem kísértene,

Itt áll Tiborc.

Kiáltani akartam.

Nem Tiborc volt: csak Kiszel Domokos szőlő kapás, uram.

Illedelmesen köszönt az öreg, azután egy hosszú papírpántlikát kínált megvételre: a versét, „Hadba vonult fiaink emlékére” két fillér volt az egész, hát vettem. Kérdezgettem az öregtől sok mindent. Okosan felelt. Tetszik tudni, az a hős, aki a versbe fogságba esett, az az én fiam ám. Ismerheti is a tekintetes ur, megkövetem a címét, a Beretvás-szállóban volt öt évig pincér. Önként ment el; káplárságig vitte, jó fiú volt: medáliát is kapott aranyból.

Érdekes ember, gondoltam magamban szőlőkapás és verset ír a pincér fiáról, aki arany-medáliát kapott és orosz-fogságra jutott. Önkénytelenül a versbe pillantottam. Ezzel kezdődik: 25 százalék a Vörös-Kereszt javára; ezzel végződik: Éljen a haza!

Az öreg biztatott, hogy csak olvassam, ő csinálta elejétől-végig. Már tizenegyedszer nyomatta újra, mert nagyon kell. — Oszt 76 koronát adott már be a Vörös-keresztnek belőle, oszt a főkapitány ur is kezét fogott vele...

A muszka cár ablakába nyílik már a rózsa, Ha csak lehet, legszebb kettőt leszakítjuk róla; Az egyiket haza-küldjük a síró anyáknak, A másikat majd emlékül szép Magyar-országnak.

Épen e sorokat olvastam, mikor Kiszél Domokos páratlan egyszerűséggel a 76 koronáról beszélt.

Leirhatatlan érzéseim támadtak. A zsembembe nyultam s a krajcárok közül kikerestem egy fehér hatost s ha már a Vörös-kereszt is 76 koronát kapott s ráfizettem.

Igen, csak egy hatost, mert szegény ember vagyok, meg lelkem egész szeretetét, meg egy könyecseppet, melynél tisztább még nem gördült ki szemből.

A nagy templomban.

Valamikor, a török világban, bizony csak istálló volt a nagy templom is. Azóta sok víz lefolyt a Tiszán, az idegenek helyett ismét a magyar lett az ur hírhős Kecskemét városában is, a janicsár istállóvá degredált templomban újból hívő sereg dicséri az Istent...

Áltt a mise, mikor bementem, a hátsó padokban ültem le. Hetven év körüli ember volt a szomszédom: Nagy András uram, szikrai gazda. Ahogy tekintettem idegenek szokása szerint, ezt is, azt is magyarázgatott.

Ez a régi mészáros-céh zászlója, az meg a timároké... Négy fia, kilenc unokája harctéren van; három már elesett. Nem baj, hogy meghalt: a haza így kívánta. Jól van.

Pápaszem nélkül imádkozott, pedig, pedig volt 70 éves. A könyv címe: Jézus Krisztus Atyafisága. A kecskeméti magyar atyafiságban él az égiekkel is. Jó könyv, magyarán volt írva, magyaroknak...

Ebben a városban született Katona József, ezen a homokon nyótt fel Tiborc...

És fölajdult az ének; sirt a nagy templom:

Óvdd meg országunkat,
Mi magyar hazánkat!

m. i.

Közönség köréből.

Heti-piac, vagy piaci mizériák, vagy minek is nevezem? Mindenről írnék csak erről nem, mert fáj, mert félek feltárni az igazat.

Arról irjak, hogyan menekülnek az asszonyok tejes kannáikkal az orvosi vizsgálat elől? Vagy arról, hogy miből áll a piaci tejfel? Nehéz feladat ez, mert ha az igazat tárom föl, akkor a kofákkal gyűl meg a bamoj, ha meg nem írok, akkor a közönség

fejére nőnek úgy az elárúsítók, valamint azok a bájos kofák, akikről senmi jót sem írhatok.

Kezdem valahol, mert hát muszáj kezdenem, hát elkezdem a tejsoron: Egy liter tejet akarok venni, de sajnos, az egész soron nem találok, mert amit lefőlözött tej címen árulnak az nem kell, miután kétszer is le van főlözve; amit teljes tej címen kínálnak az csak egyszerű van lefőlözve, — s így tejszín mentes — mert hát vétek is volna szűzen eladni amikor egy kis tejszín is leszédhet róla, no meg mit is szólna ehhez a szomszédasszony! Így vagyok a tejfőllel, meg a vajjal is. Minden van ebben a tejfelben. csak zsír nincs és a vaj is olyan, hogy van annak mindenféle ize, csak épen vajize nincsen és vagy tulkemény, vagy túl lágy, mivel ügyesen van kidolgozva, — de tisztelet a kivételnek, ha ilyen is akad.

Jön a tejvizsgálat, hát Uram Istenem alig marad a soron néhány tisztességes tejes-asszony, mert a többi kánforrá vált.

Szegény tej-piac! Asszonyok! magatokat csaljátok meg és nem a közönséget! Vagy már nincs szegény?

De még az is hogy ám, honnan jönnek azok a drágalátos vidéki kofák és mint jó szakértők összevásárolják a jó tejfelt és vaját hagyván nekünk a rosszat, mert hát mi mindent megveszünk jó pénzért.

Átmegek a zöltéses, — illetve a veygessorra, — hisz itt már kezdve a petrezselyemtől a boxkenőcsig, minden van.

Különbén ezen a soron semmi észrevételem nincs — kivéve a Mari nénit, aki egy kicsit drágán árulja a sóska és a spenótot.

Brrr!!! Borzong a hátam! Közeledem a baromfi-sorhoz és már előre fázom, mert itt van a bökkenő. Hát hogy is ne, mikor itt már a kofa urasszonyokkal lesz dolgom.

Hogy mennyire fölverik a baromfi árát arról nem is szólok, miután a drágaságot ugyanis megszoktuk mi jámbor vevők.

De azt már nem hallgathatom el, hogyan kapják el a közönség elől a baromfi anélkül, hogy csak meg is kérdenék hogy mit is akar az illető? T, i. nekik minden szabad mert hát ők kofák és punktum! Hiába van megtiltva nekik, hogy 7 óra előtt nem szabad venni semmit, mert ők ezt semminek sem veszik, hanem kéz alatt kialakudják és felpénzelik a baromfiakat s így 7 óra után már nincs is más dolguk mint összeszedni őket, — no meg közben elrándulnak a tejsorba is és miután jól elvégezték dolgukat fölrakodnak és odább állnak.

Igy fest nálunk a hetipiac! Ez is drága, az is drága, de azt nem lehet megakadályozni, hogy ne legyen drága, ha lehetne is. Így pl. világos, hogy a baromfi, tojás és tejtermékek aránytalan drágulását csakis annak a 30—40 kofának köszönhetjük, akik hétről-hétre összevásárolják orrunk elől az egész piacot itt hagyva mindenki a selejtest.

Nem lehetne ezeket az elősdiéket valami képpen meg rendszabályozni?

Ha közelebbről is vizsgáljuk a dolgot, akkor arra fogunk rájönni, hogy nem csak a kofák, hanem az elárúsítók is hozzájárulnak ehhez a szokatlan drágasághoz. U. i. magam tapasztaltam több ízben is, hogy ugyanazért a pénzért — sőt kevesebért is — hamarabb odaadja áruját a kofának mint nekem vagy más tisztességes vevőnek, pedig az én pénzem is éppen olyan értékes, mint azé a kofáé. Ezt az eljárást igazán nem tudom, hogy szeszélynek, vagy megvesztegetésnek minősítem-e, de ezt minden jóra való egyén határozottan elítéli és megbélyegezi!

Ezek az én piaci tapasztalataim — mert lehet, hogy mások nem ezt tapasztalják — melyeknek hatása alatt kénytelen vagyok kikelni az egész piac ellen, mert az már mégis csak sok, hogy Kunszentmártonnak a huszadik században ilyen piaca legyen!

Ez ellen védekezni kell úgy, ahogy lehet, mert hát élni kell!!!

HIREK

Kunszentmárton, 1915. április 18.

HEJ, NEM IGY VOLT EZ

másszor, mikor még nem halt meg az Öröm. Másszor a béke mosolygó tavaszán, ha jött a kikelet, az újra éledés ideje, ha jött a fehérhasu fecske, ha kelepelt a kémenylakó gólya, ha a gyerek meztőlabb játszhatott az utcán, ha a gazda szántásvetés után haza bándukolt az álmoszemű esttel, hej, nem így volt ez akkor!...

Csak nyolc hónapja és mégis milyen messze! Csak rövidke nyolc hónapja és mégis milyen végtelen idő. Sőt több már, mint idő! Több, mert most fogan, most születik maga az idő is; most formálódik újra a világ!

Nyugodt szívvel és munkás kézzel várjuk az elkövetkezőket. Munkás kézzel és tiszta kézzel. A munkakerülő ma tolvaj, a piszkos kezű: hazaáruló.

Sokáig nem tart, nem tarthat ez a nagy világ-fölfordulás. Már fölöttünk lebeg láthatatlanul a béke várva-várt fehér-galambja; már föltámadott az Élet, a keresztrefeszített örök Emberi, s a Halál, a minden kulturát legázoló állatiasság, az ösztönök, a vérivás uralma fut és menekül és virrad, valahol virrad.

Bizzunk!

Ó, mi is lesz akkor!

m. i.

— **Hősi halált haltak.** A hivatalos veszteségi kimutatások szerint hősi halált haltak: Bodzás Lajos, Gulyás Károly, Kiss Antal, Karsai János, Kiss János, Jakab Antal, Garáz István, Gulyás Ferenc, Benke László, Kuna Péter kunszentmártoni illetőségűek.

— **Moxi.** Ma d. u. és este rendez helyárák mellett Faradul Saturnin rendkívül mulattató és furcsa kalandjai lesznek bemutatva. Ezenkívül mulattató mozi darab megérdemli a mozi-közönség legnagyobb foku érdeklődését annál is inkább, mert az ilyen világhírű filmnek beszerzése a sok utánjárás után kívül nagyobb anyagiáldozatba is kerül. Ha a mi mozistáink áldozatot és fáradságot nem kímélve mindent elkövetnek, csak hogy nekünk kellemes szórakozást nyújtsanak, akkor áldozzuk föl mi is azt a néhány fillért és menjünk el mindnyájan a moziba, mert aki ott lesz rettenetesen fog kacagni, aki el nem megy sirásra fog fakadni.

— **Vörös Kereszt** helybeli fiókjá részére adakoztak e héten: Kovács S. Lukács 20 k., Bene József kubikos 10 k., Tompos László kir. adótárnok gyűjtése és adományának összege 9 k. 50 f., mely a múlt számból tévedésből kimaradt. Nem mulaszthatjuk el Bene József nemes szívé cselekedetét követendő példaként állítani sok tehető, de közönyös gazda elé, kiket nem hat meg mások s nem ébred fel szívében a részvét. Bene József egyszerű kubikos munkás nemcsak ezen 10 koronát adá a sebesült katonáknak, hanem ugyanakkor 10 k.-t. küldött a vak katonák részére is. Hányan vannak jómóduak között is, kik még egy fillér adománnyal sem járulnak a katonák részére,

— **Aranyat — vasért.** Szabó Mariska, kiről már annyi szépet olvashattak előfizetőink, ismét eredményes névsort küldött be szerkesztőségünkbe azokról, akik elvitték arany- és ezüstüket becsereálni vas gyűrűért. Szabó Mariska urleány már a háboru kezdete óta fáradhatatlanul dolgozik a jótékony-ság mezején s mint ilyen első helyen érdemli meg az elismerést. A következők adakoztak: Bozóky Mancika 1 ezüst csüngő, Dósa József ny.-pb. 1 ezüst szelence 3 ezüst töredék, Nagy Mihályné 1 ezüst leine, Váradi Anna 2 arany gyűrű, Nagy Károlyné 2 arany töredék, Balázs Anna 1 arany függő 1 ezüst lánc, Czinege Margit 1 arany függő, Czinege Pálné 1 arany gyűrű, Raé Mártonné 1 arany függő, Hirs Mórné 3 korona, Ficsór Rozi 1 arany függő, Nyilas Mártonné 1 arany függő, Kiss Rozi 1 arany gyűrű, Cseuz Margit 1 arany gyűrű 2 arany töredék, Glük Károly 3 korona, Barna Veronka 3 korona.

— **Sebesültek kórháza.** Kórházunkban hatvan katona van ápolás alatt. Nincs olyan nap, hogy egy-kettő ne jöjné pihenést és nyugodalmat keresni. De meg is találja azt, mert ott mindenkit szeretettel vesznek körül. A kórház részére adakoztak: Klein Testvérek 75 drb cigaretta. Ficsór András 3 drb kalács, 1 szál kolbász, 1 liter bor. Ifj. Szabó András 6 üveg paradicsom. Benke Rózsika 3 üveg paradicsom. Balla János 2 véka buza. Benke Ilona, 14 drb tojás. Kuna Jánosné 5 korona. Benke Ilona 2,5 liter tej. Szántó Albert 6 liter tej. L. Gulyás János 15 liter tej, 4 liter tejfel, 4 drb szappan, 35 drb tojás. Gulyás János 7,5 liter tej. Lengyel György 6 liter tej. B. Kiss György Szelevény 50 drb tojás, 2 kg. szalonna, 5 liter bab, 10 üveg paradicsom, 3 liter aszalt szilva. Réberits Antal 20 kg. hal.

— **Közmunkára kirendelt államsegélyes asszonyok.** A tavaszi munkák elvégzésének biztosítására a miniszter elrendelte a közmunka alkalmazhatóságát. Az első közmunka elrendeléséről Makóról kapjuk a hírt. Diószilágyi János gazdálkodó kérte a város polgármesterét, hogy kellő munkaerő hiányában rendeljenek ki a gazdaságába asszonyokat. Mágori Sámuel bíró, mint a kirendeléssel megbízott munkásközvetítő, az alábbi «parancs»-csal rendelte ki az asszonyokat: — «Ön, mint államilag segélyezett, napszámos-bér mellett ezennel kirendeltetik, azzal, hogy élelmezéséről saját magának kell gondoskodnia. Felhivatik azért, hogy legkésőbb a munka megkezdésének napján reggeli hat órakor Diószilágyi János munkaadónál jelentkezzen és a reá bízandó munkát lelkiismeretes odaadás- és szorgalommal végezze, mert meg nem elegendésre okot szolgáltató módon végzése esetén államsegélye azonnal és véglegesen megvonatik.»

Két éve már . . .

. . . Két éve már, hogy sirban nyugszol
Felejtethetetlen . . . jó apám . . .
Mióta nem vagy itt közöttünk,
Óh! mennyi bánat omla rám . . . !
Magaddal vittél minden szépet,
. . . A régi béke . . . nincs velünk,
Veled egyszerre porba hullott,
Ami csak jó volt . . . mindenünk . . . !

. . . Két éve már, hogy sirba tértél!
Azóta éltünk: kárhozat . . . !
Egymást megvetve rut haraggal
Sorsunk csak dölyföt támogat;

Önérdék sok-sok tettnek célja
Mi boldogít más?! . . . a vagyoni!
Gond nélkül élni . . . ezt keresve,
Haragban bár, de . . . gazdagon . . .

. . . Két éve már, hogy így peregnék
Felettünk el a gyors napok,
Gyászunk tetettük sok keserv közt
S hozzád többé nem szólhatok;
Hiába mondom: Jöjj közénk még! . . .
Nem látlak már egy percre sem . . . !
Küld hát helyetted . . . régi békénk! . . .
. . . S nyugodj tovább szép csendesen . . . !

Parányi.

Szerkesztői izenet.

Nagy Jáliska C. Hozzánk intézett levelére a következőkben válaszolhatunk, Utánna néztünk úgy a párbaj codexben, mint a Benickyné Bajza Lenke által tönkreszerkesztett Jó Modorban s az adott esetre vonatkozóan azt találtuk, hogy ha valaki Önt zsurra, vagy bármely társas összejövetelre meghívja, s Ön ott megjelen, semmi esetre sem szabad meghívójától az elfogyasztott éték ellenértékét megkérdezni s mi se természetesebb a legnagyobb sértés, ha szó nélkül — fizetni akar, vagy fizet.

Parányi! Versed igazán meghatott. Az érzés közvetlensége az, ami ellemi erővel magával ragadja az embert. *Te nagyobb vagy, mint aminek látszol!* Ilyen verset másszor is szívesen látunk.

Rémes gyilkossá ig Tiszaföldváron.

Folyó hó 14-én éjjel megborzongató és szívet rázó véres, gyilkosság történt Tiszaföldváron. Három emberi élet lett kioltva galád módon, a naplopás, a semmittevés járma alatt nyögők nyomorult pénzvágya miatt.

Élt Tiszaföldváron csendes magányában, férevonulva a világ zajától egy idős házaspár Szabó Mihály és felesége. Hátra lévő életüket azzal akarták bearanyozni, hogy körükbe vettek egy kis unokát, akinek kedves, pajkos játékában oiy boldogan elgyönyörködtek a nagy szülők. Csendes, haboríthatatlan életüket megirigyelték a gonoszok.

Boldogult Szabó Mihály uram lókereskedéssel is foglalkozott. Mint ilyen sok pénzt sejtettek s megérlelődött a gonosz tevőkben az akarat, hogy ki kellene rabolni az öreg, ami megis történt.

F. hó 14-én éjjel észrevétlenül beosontak a házba. A szobába betörve a társak közül valaki az öreg nénit és a kis unokát ártalmatlanná tették, addig a másik párnával, dunyhával kitömte az utcai ablakokat, hogy semmi nesz se halatszon ki az utcára. Az irtózatosságot teljes sötétségben követték el. Megölték először az öreg asszonyt, majd az ártatlan kis gyermeket, de Szabó Mihály gazdát, akinél pénzt sejtették nem találták a házban. Azonban nem keseredtek el e minden emberi mivoltból kivetkezett vadállatok, hanem nyugodtan vártak, — vártak míg egyszer csak megérkezett az öreg. A gyilkosok elbujtak a konyhába és mikor Szabó uram belépett rárohantak és kioltották életét.

A gyilkosság megtörténte után a pénz kereséséhez láttak. Találtak is pénzt, de nem oly sokat, amennyiről ők ábrándoztak. Mindössze pár száz korona volt Szabó Mihály zsebébe, amit elvettek tőle s azzal el is tűntek Tiszaföldvállról. A csendőrség nyomozza az ismeretlen tetteseket és értesülésünk szerint már nyomában is vannak a kötéltre érdemeseknek.

Igy történt, hogy nyomorult pár száz korona végett három életet ragadott áldozatul a gonosztevők aljas, de reményekben gazdag pénz utáni vágyakozás.

A sertés- és baromfi-tenyésztés fontossága tekintettel a hus drágaságra és az élelmezésre.

A háziállatok közül a jelenkor azon fajok tenyésztését karolta föl leginkább, melyek a legszaporábbak és ez a sertésfaj és a baromfiak. Németország volt az, mely ezen fajok fontosságát fölismerte és tenyésztésüket nagyban fölkarolta. Két oka volt erre: egyik a népesség szaporodása, másik, a fejenkénti husfogyasztás emelkedése és harmadiknak most hozzájárult a mindent felemészítő világháboru.

Ha figyelembe vesszük az egyes háziállatok szaporaságát, arra a következtetésre jutunk, hogy a sertésfaj az mely legrövidebb idő alatt legtöbbet szaporodik — s így legtöbb húst szolgáltat. Míg a tehén, a ló, a juh csak egy utódot ad évenként. — a juh legfeljebb kettőt — addig a sertés évenként kétszer is szaporodik, — 10—20 magzattal fajták szerint — gyorsan fejlődik és egy éves korban már tenyészképes.

Indokolt tehát a sertésenyésztés mennél szélesebb rétegekben való kiterjesztése és fölkarolása különösen most, midőn a fejünkre zudított világháboru egyrészt megbénította, másrészt, — a katonaság révén — majdnem teljesen fölemészítette állatállományunkat, reánk erőszakolva a majdnem elviselhetetlen drágaságot is.

A háborunak még nincs vége, de szarvasmarha, ló és sertés állományunk máris annyira lepadt, hogy kétségbe kell esnünk afölött, hogy mi marad még belőle és ha a háborunak vége lesz, honnan fogjuk pótolni óriási veszteségeinket és hogyan fogják megoldani a hus kérdést?

Szarvasmarha és lóállományunk helyreállításához bizony sok időre lesz szükség míg ellenben sertésállományunkat rövid néhány év alatt helyre pótolhatjuk majd, mert ez a legszaporább.

Ha minden szegényebb gazda vagy napszámos csak egy koca malacot fog beszerezni, még most tavasszal, úgy jövőre már lesz egy anyakocaja és 5—10 malaca, így sertés állománya egy év alatt már megszorosodik ami húst is pénzt is és gyarapodást is jelent egyúttal. Minden szegény háztól kikerül egy kis moslék és egyéb hulladékok ami elegendő egy sertés felnevelésére — ha nincs is árpa vagy tengeri hozzá.

A másik faj, melynek nagyobb mérvű felkarolásával a hushiányra enyhíthetünk: a baromfi faj. Házi asszonyok, gazdasszonyok és cseléd asszonyok tartanak mennél több libát, kacsat, pulykát és csirkét, hogy télire minden háznál legyen elegendő baromfi hus az asztalon; tavaszra pedig gondoskodjanak mennél több és szebb tenyészbaromfióiról, hogy ily módon a jövő évre már a piac részére is jutásanak belőlük.

Segíts magadon s az Isten is megsegít!

Gazdák, napszámosok neveljenek sok és szép tenyészkozót, a gazdasszonyok pedig mennél több baromfit, hogy ezáltal elejét vehessük a nagyobb husdrágaságnak, de ami ennél is fontosabb, hogy megkíméljék még meglevő szarvasmarha állományukat a megszárszektól, mert ily módon fogják elérni azt, hogy szarvasmarha állományuk mennél hamarabb gyarapodjon és hogy Hazánk mezőgazdasága mielőbb újból fölvirágozzék!

Lupán Aurél.

Wolf Dezső könyvnyomdájában egy
ügyes fiu

tanoncna

felvételik. — Értekezni lehet a lap
kiadóhivatalában.

Özv. KISS ANTALNÉ, bohonyai
52 kath.

Földje,

1915. szeptember hó 1-étől kiadó.

Táboriposta

levélpapir Legalkalmasabb levelezé-
borítékkal si mód a katonai szolgálá-
latra bevonultakkal.

Kapható: WOLF DEZSŐ papir- és
írószerkereskedésében.

— Az „Előre” és „Tolnai Világlap,
kapható Wolf Dezső könyvkereskedésében
Az „Előre” című ujság egyes számának ára
10 fillér, a „Tolnai Világlap” 24 fillér.

ADAKOZZUNK
A Vörös-kereszt
kórháznak.

Tiszta, szép
makulatura papir
csak métermázsa számra lapunk
nyomdájában. kapható.

ORVOSOK

ajánlják, mint legelismertebb köhögés ellen
szert a **KAISER-féle**

Mell-karamellákat

a Három fenyő védjeggyel.

Milliók használják

Köhögés

ellen. Rekedtség, elnyálkásodás, számarköhögés,
katarus, gégefájás stb. minden előforduló
hűlés ellen.

6100 köszönő s hálalevél orvosoktól s magá-
nosoktól igazolják a biztos eredményt.

Étvágygerjesztő és legízletesebb bombonok.
Csomagonként 20 és 40 fillér, dobozonként
60 fillérért kapható Kunszentmártonban

LUKÁCS ANDOR és POPOVITS GÁBOR
Tiszaföldváron Goldman Adolf
gyógytárban és minden hazai gyógytárban.

Aranyat — vasért!

VASGYŰRŰK

kibélelését arannyal, vagy ezüzzel jutányo-
s áruk mellett készíti DÉVAI JENŐ ékszerész

Képes levelező-lapok nagy választékban.

Polgáriskolai tan-
könyvek, rajzesz-
közök és tanszerek
s általában minden-
féle iskolai cikkek
kaphatók.

Wolf Dezső

könyvnyomdája,
könyv-, papir- és írószer-
kereskedése
Kunszentmárton.

Mindenféle könyv-
nyomdai munkák a
legszebb kivitelben
gyorsan, pontosan
és kifogástalanul
készülnek.

Képes levelező-lapok nagy választékban.

MILKO
IGNÁCZ

ELSŐRENDŰ ÚRI SZABOSÁGA SZOLNOK.

TELEFON 206.

BAROSS- ÉS SZAPÁRY-U. SAROK.

TELEFON 206.

Nyomatott a kiadótulajdonos Wolf Dezső könyvnyomdájában Kunszentmárton.